

Sloterplas wordt weer volwaardige biotoop voor vis

Kinderen kunnen straks weer met schepnetjes de Sloterplas inlopen en daar veilig visjes en andere diertjes uit het water scheppen en bekijken. Net als hun vaders en moeders vroeger, kunnen ze er dan weer zwemmen en onder water van alles zien groeien en bewegen.

Waternet

Medewerkers van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht hebben in de afgelopen jaren bestudeerd hoe de Sloterplas vrij van blauwalgen kunnen krijgen én houden. Hierbij maakten ze ook dankbaar gebruik van de kennis van de Amsterdamse Hengelsport Vereniging. De Sloterplas is een prachtig meer in een stedelijke omgeving, een zeldzaamheid in de drukke Randstad. Omwonenden en watersportliefhebbers kunnen echter niet zo goed genieten van het water als ze wel zouden willen, omdat ze hierin worden gehinderd door blauwalgen. Blauwalgen zijn microscopisch kleine organismen, die in de zomer met miljoenen per liter het water groen kleuren. Als ze in grote hoeveelheden voorkomen, kunnen ze giftig zijn. Mensen die erin zwemmen, kunnen

ziek worden en buikgriepachtige verschijnselen krijgen. Ook voor de fauna en flora onderwater zijn de blauwalgen een bedreiging. Daarom moeten, mede volgens de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW), de blauwalgen verdwijnen. Het waterschap heeft een watergebiedsplan Nieuw-West opgesteld, waarvan de Sloterplas een onderdeel is en zoekt o.a. naar oplossingen tegen de blauwalgen.

Eenzijdige visstand

'Als gevolg van de groei van de blauwalgen is de plas in de zomer niet helder genoeg. Voor een gezonde natuur zou het doorzicht in de zomer gemiddeld meer dan 1,7 meter moeten zijn. Het is echter minder dan één meter. Dat maakt het water te donker voor een goede plantengroei. Hoewel er heel plaatselijk veel planten groeien, zijn dit er nog lang niet genoeg volgens de KRW. Ook de variatie is te gering. Tot een diepte van 4,5 meter zou het bodemoppervlak gemiddeld voor 25% met waterplanten bedekt moeten zijn. In de Sloterplas vinden we bij de monsteringen slechts een bedekking van enkele procenten. Dat heeft nadelige gevolgen voor de visstand, die onvoldoende gevarieerd is. Zo zijn zeelten en snoeken nog te schaars. De visstand is hier matig ontwikkeld', aldus Jacques van Alphen. Hij werkt bij Waternet

en is adviseur voor alles wat met de visstand en waterbeheer te maken heeft. Samen met zijn collega Gerard ter Heerdt, die bioloog is, heeft hij zich de afgelopen jaren intensief met de Sloterplas bezig gehouden. Ze hebben in 2006 en 2012 de visstand in de Sloterplas door ATKB, een zeer ervaren onderzoeksbureau, uitvoerig laten bemonsteren. Daarbij werden ze geholpen door de AHV, die ondermeer vangstgegevens over karper aanleverde.

Bronnen aanpakken

'Wij willen iets aan de blauwalgen gaan doen, zonder alle andere functies van de Sloterplas te verstoren. De groei van de algen wordt veroorzaakt door een teveel aan voedingsstoffen, vooral fosfaat. De fosfaten komen binnen via de verbindingen met de aanliggende polder, boezem, sluizen en de afvoeren van regenwater. Dat gebeurt al tientallen jaren. Als de algen dood gaan, zakken ze naar de bodem van de plas en vormen daar een sliblaag waar ook fosfaat uit vrijkomt', vat Gerard ter Heerdt het onderzoek samen. 'Het lastige is dat we elke bron moeten aanpakken om het probleem op te lossen', aldus de twee medewerkers. 'Om te voorkomen dat er nog langer fosfaatrijk water de plas binnenkomt, bouwen we een aantal stuwen of sluizen. Die houden het water tegen, maar kunnen gemakkelijk even open om boten en vissen door te laten. De details hiervan zijn we aan het uitwerken. Het waterschap heeft veel ervaring met vispassages en andere methoden om vissen een veilige doorgang te bieden, zoals visvriendelijke gemalen en vispassages bij stuwen en sluizen. We willen zeker de AHV betrekken bij de verdere uitwerking van de plannen. De plas moet door de stuwen of sluizen een volwaardige biotoop voor vis worden. Er

Brasem	10,43
Paling	1,03
Kolblei	0,01
Karper	2,37
Snoek	2,24
Driedoornige stekelbaars	0,00
Pos	0,09
Zwartbekgrondel	0,53
Baars	2,80
Blankvoorn	7,39
Snoekbaars	3,41
Ruisvoorn	0,00
Zeelt	0,56
TOTAAL 2012	30,85

Resultaat monitoring visstand Sloterplas 2012 in kg/ha (Bron: ATKB in opdracht van het waterschap)

komen meer planten, daartussen leven meer en grotere ongewervelde dieren dan de muggenlarven die nu nog algemeen zijn. Het plankton is nu microscopisch klein, maar na de maatregelen komen er meer watervlooien. Voor de visstand betekent dit een groter en gevarieerder voedselaanbod. Vooral soorten als ruisvoorn, zeelt en straks zie je ook meer snoeken en baarsen. De karperstand is op dit moment goed, zowel voor de sportvisserij als de natuur en dat willen we vooral zo houden.' Het aandeel van brasem en blankvoorn is te groot, wat ten koste gaat van de andere soorten. Het 'KRW-rapportcijfer' voor deze visstand is 4,3 op een schaal van 0-10, waar een 6,0 pas voldoende is. De karperstand is in deze monitoring onderschat, weten we vanuit de hengelsportvereniging. Karper past goed in gezond, helder en goed begroeid water en leidt niet tot een lager oordeel.

Bodem aanpakken

Ook het vrijkomen van fosfaat uit de bodem van de Sloterplas wordt aangepakt. Weghalen van

het bodemslib is geen oplossing, want dat is heel erg kostbaar en zou bovendien een jarenlange verstoring van de plas betekenen. 'We denken nu aan het toevoegen van een aluminiumzout aan de sliblaag. Dat bindt de fosfaten en verkleint zo de voedingsbron van de blauwalgen. Het is een veilige methode waar in de Verenigde Staten en Duitsland al veel ervaring mee is en waar goede resultaten mee worden behaald', aldus Gerard.

Veelzijdige plannen

In het watergebiedsplan Nieuw-West kijken het waterschap en het stadsdeel ook naar de beleving van de polder en het gebruik van water en energie. Verder behoort ook de renovatie van de natuurvriendelijke oevers tot de ideeën voor het opknappen van de Sloterplas. Wiegert Dulfer, verantwoordelijk bestuurder van het waterschap: 'Onlangs hebben we samen met Nieuw-West een conferentie in Pakhuis de Zwijger georganiseerd met als doel om de potentie van de Sloterplas als natuur- en recreatiegebied onder de aandacht van politici en anderen te brengen. De Sloterplas kan als meer in de stad een aanwinst zijn voor de inwoners van Amsterdam.' De oplossingen voor het probleem van de blauwalgen verkeren nu nog in een voorbereidend stadium waarbij ook de financiering nader

wordt uitgewerkt. Uiteraard hoort een inspraaktraject bij de verdere besluitvorming. Informatie over de actuele stand van zaken is te vinden op de website van het waterschap: www.agv.nl/sloterplas.

Sportvissers hebben geen last van blauwalgen

De sportvissers bij de Sloterplas hebben volgens gegevens van de Amsterdamse Hengelsport Vereniging niet zoveel last van de blauwalgen, zo blijkt uit een reactie van Joris Weijtens. Hij is lid van de commissie Waterbeheer en de karpercommissie van de vereniging. 'Het aantal karpervissers rond de plas is de laatste jaren gedaald door het gekrompen karperbestand. Sportvissers hebben geen last van de blauwalgen of het moet de stank zijn. De afgelopen vijf jaar hebben we een spectaculaire opleving van ondergedoken waterplanten gezien. Enige betuiging van die groei is wel prettig voor het vissen zelf. Waternet heeft ons ruim de kans gegeven om verzamelde gegevens over Sloterplaskarper te delen en uit te leggen. Daarmee willen en kunnen we aantonen dat die aanwezigheid geen of nauwelijks verband houdt met blauwalgen. Het karperbestand in zijn huidige omvang willen we graag zo houden en daarvoor is zowel bij het waterschap als Waternet begrip.' ***

